

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen om stats- budgeten för 2012

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2011 budgetpropositionen för 2012 (RP 59/2011 rd) till finansutskottet för beredning. Enligt 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning har lagutskottet beslutat lämna utlåtande om budgetpropositionen till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Harri Skog, direktör Kirsi Kangaspunta, direktör Matti Väisänen och överinspektör Timo Oravainen, undervisnings- och kulturministeriet
- direktör Riikka Heikinheimo, Tekes - utvecklingscentralen för teknologi och innovationer
- förvaltningsdirektör Hannu Pietilä, Uleåborgs universitet
- chef för ekonomiska enheten Sinikka Välikangas, Finlands Akademi
- expert Mirja Hannula, Finlands näringsliv
- viceordförande, rektor Henrik Wolff, Rådet för Yrkeshögskolornas Rektorer ARENE
- ombudsman Jorma Virkkala, Professorsförbundet

- ombudsman Anne Salomaa, Sanasto ry
- verkställande direktör Seppo Hassinen, Finlands 4H-förbund rf
- utvecklingsdirektör Saana Siekkinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- ordförande Valtteri Aine, Finlands Gymnastistförbund rf
- generalsekreterare Jukka Tahvanainen, Finlands Ungdomssamarbete—Allians rf
- prorektor Heikki Mannila, Finlands universitet UNIFI rf
- ordförande Tapani Kaakkuriniemi, Forskarförbundet rf
- ordförande Pirkko Ruuskanen-Parrukoski, Samverkande bildningsorganisationerna
- författare Anja Snellman.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- Finlands Föräldraförbund
- Finlands sommaruniversitet
- Studieccentralerna rf
- programchef Juhani Pirinen, handlingsprogrammet Förebygga fukt- och mögelskador.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

*Motivering***Allmänt**

Utskottet anser att regeringen har kommit med en bra budgetproposition för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Anslagen för allmänbildande utbildning ökar med sex procent och anslagen för yrkesutbildning med fem procent jämfört med 2011. De ökade anslagen ska i linje med regeringens program användas till att förbättra kvaliteten på den grundläggande utbildningen, till forskningsinfrastruktur och till att genomföra samhällsgarantin för unga. Mest minskar anslagen för universitet och yrkes-högskolor när högskoleväsendet vidareutvecklas strukturellt.

Utskottet ser mycket positivt på att kvaliteten på förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen, morgon- och eftermiddagsverksamheten och den grundläggande konstundervisningen fortsatt ska förbättras. Det ska ske bl.a. så att man minskar grupperna inom den grundläggande utbildningen, befäster klubbverksamheten och stärker elevvården. För utvecklingsinsatser föreslås 10 miljoner euro extra i anslag.

Det är mycket bra att den viktiga samhälls-garantin för unga börjar genomföras nästa år. Den innebär att alla unga under 25 år och alla nyut-examinerade unga under 30 år erbjuds en arbets-, praktik-, studie-, verkstads- eller rehabiliterings-plats senast när de gått tre månader arbetslösa. Regeringen vill satsa 14 miljoner euro extra på det här ändamålet 2012. Pengarna går till un-gdomsarbete och finansieringen av fritt bildnings-arbete. Samhällsgarantin är ett effektivt sätt att motverka utanförskap bland unga, tror utskottet. Det har föreslagit en lång rad åtgärder för att fö-rebygga marginalisering av unga i ett utlåtande 2008 (KuUU 10/2008 rd — MINU 5/2008 rd).

Kulturpolitiken. Anslagen för konst och kultur respektive idrott och ungdomsarbete ökas med 1,8 procent i propositionen. Enligt utskottets

mening ligger målen för kulturpolitiken helt rätt. Genom olika slag av satsningar stärks den kultu-rella grunden och förbättras villkoren för dem som utför kreativt arbete, medborgarnas möjlig-heter till kulturellt engagemang och kultureko-nomin. Man räknar med att på detta sätt kunna öka det allmänna välbefinnandet, kulturen, krea-tiviteten, kunnandet och innovativiteten, samti-digt som man främjar livskraftiga regioner och förbättrar sysselsättningen och samhällseko-nomin.

Utskottet noterar att regeringen skär i statsan-delarna till museer, teatrar och orkestrar med sammanlagt 10 miljoner euro. Totalt sett har de här statsandelarna ökat mycket kraftigt från 2007 till i fjol. Nästa år minskar statsandelarna till museer med ca 12 procent och till teatrar och orkestrar med ca 6 procent. Om man ser till hela ramperioden måste konstinstitutionerna tillfö-rsäkras tillräckliga medel hur stramt det ekono-miska läget än är.

Tippningsvinstmedlen är en viktig källa för finansieringen av vetenskap, konst, motion och idrott och ungdomsarbete. Med dem finansieras totalt 49,3 procent av utgifterna inom de sekto-rer som räknas till undervisnings- och kulturmi-nisteriets förvaltningsområde. Regeringen räk-nar med ca 520,4 miljoner euro i tippningsvinst-medel. Enligt lagen om fördelning av tippnings-vinstmedel ska 25 procent vikas för att främja idrott och fysisk fostran, 9 procent för att främja ungdomsarbete, 17,5 procent för att främja ve-tenskap och 38,5 procent för att främja konst. De lagfästa utgifterna bör finansieras med allmänna budgetmedel och tippningsvinstmedlen riktas till förmånstagarna.

Utskottet framhåller vidare att det motionspo-litiska målet är att främja ett fysiskt aktivt lev-nadssätt och den vägen också befolkningens väl-befinnande och hälsa. Ambitionen är att få hela befolkningen att motionera mer och öka mo-tionsintensiteten. Insatserna riktar sig framför allt till barn och unga, för det är känt att ett akt-ivt motionsintresse lägger grunden för fysiskt aktiva levnadsvanor som håller hela livet ut.

Finansiering av projekt för anläggning av läroanstalter

Regeringen föreslår 56 miljoner euro till statsandelar och statsunderstöd för anläggningskostnaderna för skolor. Av detta belopp går 52 miljoner euro till statsunderstöd för redan godkända efterfinansierade projekt. Byggnadsfullmakten i budgeten är den faktor som påverkar kommande anläggningsprojekt. År 2012 får statsunderstöd beviljas för anläggningsprojekt i anknytning till den allmänbildande utbildningen, men statsunderstöden för projekten får inte uppgå till mer än sammanlagt 5 miljoner euro. Av statsunderstöden får högst 4 miljoner euro beviljas under genomförandetiden. Den föreslagna bevilningsfullmakten får användas till att stödja skolbyggnadsprojekt för totalt 10 miljoner euro. I praktiken innebär det här att 2–4 projekt kan få understöd 2012.

Skolbyggnaderna har till stor del uppförts på 1970-talet och borde redan ha sanerats. Men på många håll har saneringsarbetet fördröjts och omkring hälften av de byggnader som härstammar från 1970-talet har ännu inte sanerats. Byggnadernas ålder i kombination med 1970-talets otestade byggmetoder är den huvudsakliga orsaken till de frekventa mögel- och inomhusluftproblemen i våra skolor. De orsakar i sin tur så stora hälsoproblem att det rentav hotar folkhälsan. Också 1980-talets skolor behöver renoveras inom de närmaste åren.

Enligt en undersökning i samband med en samlad fukt- och mögelanalys (Paavo Kero, TTY 2011) besitter kommunerna inte den nödvändiga kunskapen för sanering av mögelskador och inomhusluft. Understödsvillkoren behöver ses över för att förankra det rätta slaget av kunskap och attityder i kommunal praxis.

Utskottet erinrar att en riktig användning av det statliga understödet kan bidra till en förändring i de kommunala beslutsfattarnas attityder till mögel- och inomhusluftproblem i kommunala byggnader. Vad som behövs är en ny verksamhetskultur och de rätta verksamhetsmodellerna när det gäller mögelsanering, plus en effektiv byggnadstillsyn och lämplig byggnadsteknisk utbildning.

Kulturutskottet har i sina överväganden upprepade gånger påpekat att den statliga finansieringen av skolornas anläggningskostnader inte räcker till, trots att bevilningsfullmakten till exempel för 2011 varit 36 miljoner euro. I sitt utlåtande om t.ex. budgetpropositionen för 2011 konstaterade det att behovet av skolrenoveringar fortfarande är många gånger större än det stöd som staten kan ge för anläggningskostnader. Det otillräckliga statliga stödet och efterhandsfinansieringen leder också i många fall till att renoveringen av mögelskolor eller andra anläggningsprojekt inte kommer i gång utifrån det akuta behovet utan beroende på kommunens möjligheter till medfinansiering.

Det anslag och den bevilningsfullmakt som regeringen föreslår är alldeles för knappt tilltagna. Därmed blir det ännu svårare att genomföra anläggningsprojekt på ett behörigt sätt. Därför föreslår utskottet att anslagen för anläggningsprojekt ökas med 10 miljoner euro.

Gymnasier

Vad gäller finansieringen av gymnasierna är det positivt att de elevvisa statsandelarna för gymnasieutbildningen ökar. Det hjälper till att minska det befintliga underskottet i statsandelarna till gymnasierna. Lagstiftningen om finansieringen av gymnasierna kommer att ses över 2012. I det sammanhanget kommer utskottet att ta ställning till gymnasieutbildningen i detalj.

Utskottet konstaterar att lösningarna inte innebär att man försöker skrota gymnasieutbildningen, utan att man i stället vill höja kvaliteten på utbildningen och utveckla studentexamen som en separat examen i enlighet med regeringsprogrammet. Det är inte heller meningen att den finansiella lösningen ska försämra tillgången till gymnasieutbildning, utan tillgängligheten ska i linje med regeringsprogrammet tryggas i samband med eventuella strukturella beslut.

Utskottet har erfarit att man befarar att tillägget för små gymnasier kommer att avskaffas nästa år. Det stämmer inte — den höjda statsandelen för små gymnasier kommer att kvarstå 2012.

Utskottet ser positivt på att de fasta kostnaderna för att anordna studentexamen delvis övertas av staten från 2012. Tack vare ändringen kan den avgift för enskilda prov och examensavgift som eleverna måste betala sänkas.

Läroavtalsutbildning

Regeringen föreslår att antalet läroavtalselever i yrkesinriktad tilläggsutbildning ska vara högst 28 805. Det är tänkt att anslaget också ska användas till kompletterande utbildning av samma typ som läroavtalsutbildning för högskoleutbildade.

Läroavtalsutbildningsplatserna backar upp samhällsgarantin, anser utskottet. Platserna ska i första hand erbjudas unga utan examen. Därtill ska det självfallet också finnas läroavtalsplatser för vuxna.

Statliga finansiering av universiteten och forskning vid universiteten

Enligt budgetpropositionen ökar den statliga finansieringen av universiteten med omkring 16 miljoner euro, anslagstillskott och anslagsminskningar medräknade.

Det så kallade universitetsindexets kostnadseffekt är 56 miljoner euro extra 2012, men regeringen har lämnat riksdagen en proposition om ändring av universitetslagen och där är indexjusteringen temporärt halverad för 2012.

Universiteten föreslås få full ersättning för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie från och med 2012. För nästa år föreslås en ersättning om 38 miljoner euro. Utskottet noterar med tillfredsställelse att frågan om arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie nu får den permanenta lösning för universiteten som utskottet efterlyst i sina tidigare överväganden.

Forskningsinfrastrukturen spelar en avgörande roll för utbildning, forskning och innovation, framhåller propositionen. Det är en bra öppning att ett nytt moment, Finansiering av forskningsinfrastrukturprojekt (29.40.22) tas in under huvudtitel 29 och att det föreslås fyra miljoner euro på momentet. En systematisk översyn av forskningsinfrastrukturen är ett måste om vi ska ha

högkvalitativa utbildnings- och forskningsmiljöer i det här landet.

Forskningsfinansieringen utanför den direkta statliga budgetfinansieringen utgör en betydande del av universitetens totala finansiering. Utskottet noterar att Finlands Akademi's bevilningsfullmakt minskar med omkring 32 miljoner euro. Sett ur universitetens synvinkel är summan betydande, för omkring 80 procent av finansieringen från Akademin går till universiteten. Ändringarna i Akademi's bevilningsfullmakter kommer att inverka direkt på universitetens forskning. Utvecklingscentralen för teknologi och innovation kommer också att få sina bevilningsfullmakter för understöd skurna och det betyder att universitetens och högskolornas forskningsfinansiering minskar.

Utskottet noterar vidare att statens finansiering av forskning och utbildning vid universitetssjukhusen på drygt 15 år har minskat till omkring en sjättedel av vad den var i relation till driftskostnaderna. Enligt propositionen kommer utbildningsersättningen att stå oförändrad 2012 medan forskningsfinansieringen minskar från 40 till 35 miljoner euro (12,5 procent).

Utan en långsiktig och förutsebar basfinansiering kan universiteten inte bedriva en effektiv och högkvalitativ verksamhet. Utskottet vill också att finansutskottet ser på forskningsfinansieringen i ett helhetsperspektiv för att de besparingar som görs på olika håll inte dramatiskt ska försämra möjligheterna till högkvalitativ universitetsutbildning och forskning.

Utskottet hänvisar framför allt till vad regeringsprogrammet och forsknings- och innovationsrådet säger om utveckling av forskning och innovation. De ska tillsammans ge oss verktygen för att tackla de utmaningar som ekonomin och andra förändringar ställer samhället inför. Som exempel på sådana utmaningar kan nämnas att vidareutveckla yrkeshögskolorna strukturellt och funktionellt, formulera och befästa en nationell infrastrukturpolitik, sätta i gång en övergripande reform av hela fältet av forskningsinstitut, stärka de intellektuella resurserna och sist inte minst att upprätta ett karriärsystem för forskare.

Finansiering av det fria bildningsarbetet

Utskottet noterar med oro att det ska sparas sammanlagt 11,5 miljoner euro i statsandelarna till läroanstalter för fritt bildningsarbete. Enligt vissa bedömningar kommer insatserna (undervisningstimme/studerandevecka) att minska med 3—9 procent enligt läroanstaltsform på grund av de nedskurna statsandelarna.

Studier inom det fria bildningsarbetet bidrar till kompetensutveckling och längre arbetskarriärer bland medborgarna. De bidrar också till att nå målen för samhällsgarantin, samtidigt som de spelar en stor roll i att stärka jämlikheten i utbildningen. Studiedlarna har till exempel underlättat för sårgrupper att gå på utbildning.

Sparkraven på det fria bildningsarbetet ökar trycket på att höja studieavgifterna, vilket i sin tur försämrar vissa befolkningsgruppers möjligheter att gå på utbildning.

Sommaruniversiteten utgör ett led i den öppna högskoleundervisningen och tillhandahåller studie-, informations- och rådgivningstjänster på orter där yrkeshögskolor och universitet saknar egna faciliteter.

För att det fria bildningsarbetet ska kunna utvecklas på ett övergripande sätt är det viktigt att utvecklingsprogrammet för det fria bildningsarbetet 2009—2012 verkställs fullt ut. Det gör det möjligt att tillgodose behoven hos invandrare, de som hotar marginaliseras, de som behöver studiemässig rehabilitering och de som på grund av förändringar i åldersstrukturen hamnar utanför.

Anslag för ersättningar för utlåning

I början av 2007 trädde en ändring i upphovsrättslagen i kraft som betydde att upphovsmännen har rätt till en ersättning för utlåning av exemplar av deras verk till allmänheten från allmänna bibliotek.

Regeringen konstaterar i sitt program bland annat att utbildnings- och kulturtjänster ska vara tillgängliga för alla på lika villkor och att den vill bedriva en kulturpolitik som innebär att alla medborgare ska ha tillgång till kultur. Det fungerar redan för litteratur tack vare ett väletablerat biblioteksväsen. En högkvalitativ finländsk lit-

teratur är kärnan i bibliotekens verksamhet. Därför är det viktigt att också upphovsmännen får en skälig ersättning för utlåningen av sådant innehåll.

Utskottet noterar att ersättningarna för utlåning hos oss är mycket lägre än i många andra länder. Ersättningar har betalats sedan 2007, antalet lån är omkring 100 miljoner per år och anslaget 3 miljoner euro. I Norden är antalet lån per år t.ex. i Norge omkring 40 miljoner och anslaget för ersättningar för utlåning 12 miljoner euro. Där har ersättningar betalats ut sedan 1947.

Regeringen föreslår 3,3 miljoner euro till ersättningar för utlåning. Med stöd av det ovan sagda föreslår utskottet att anslaget ökas med 200 000 euro.

Anslag för ungdomsarbete

Det är bra att det föreslås ett tillskott till anslagen för ungdomsarbete genom samhällsgarantin och korrigerande åtgärder inom ungdomsväsendet. Det sparar på 6 miljoner euro som regeringsprogrammet ålägger i fråga om ungdomsarbete ska realiseras genom att omfördela vinstmedel från tippning och penninglotteri mellan förmånstagarna inom ungdomsarbetet. De egentliga anslagen för ungdomsarbete föreslås bli minskade med 3 miljoner euro, men sparåtgärden ska genomföras genom att uppsökande ungdomsarbete börjar finansieras med tippningsvinstmedel. Det är en åtgärd som oundvikligen kommer att försvåra för organisationer och kommuner att finansiera förebyggande ungdomsarbete. Nedskärningarna hotar samtidigt den tvärfackliga verkstadsverksamheten. Utskottet föreslår att anslagen för ungdomsarbete ökas med 200 000 euro.

Ställningstagande

Kulturutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan och

att finansutskottet ökar moment 29.01.22 med 200 000 euro för kostna-

KuUU 9/2011 rd — RP 59/2011 rd

*derna för ersättningar till upphovsmän
för utlåning av skyddade verk,*

*att finansutskottet ökar moment
29.10.34 med 10 000 000 euro till un-
derstöd för läroanstalternas anlägg-
ningskostnader och höjer bevillnings-*

*fullmakten för understöd under genom-
förandetiden och*

*att finansutskottet ökar moment
29.91.51 med 200 000 euro för ansla-
gen för ungdomsarbete.*

Helsingfors den 11 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml (delvis)
vordf. Inkeri Kerola /cent
medl. Ritva Elomaa /saf
Satu Haapanen /gröna
Leena Harkimo /saml
Anneli Kiljunen /sd
Kimmo Kivelä /saf
Sanna Lauslahti /saml

Silvia Modig /vänst
Mika Niikko /saf
Tuomo Puumala /cent
Simo Rundgren /cent
Pauliina Viitamies /sd
ers. Timo Heinonen /saml (delvis)
Suna Kymäläinen /sd (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Sannfinländarnas riksdagsgrupp ser sig tvungen att komma med en avvikande mening till kulturutskottets utlåtande om regeringens budgetproposition för 2012. I vår avvikande mening tar vi ställning till frågor som studiestödet, finansieringen av universitet och yrkeshögskolor, läget för den allmänbildande utbildningen och yrkesutbildningen, det fria bildningsarbetet och kultur, motion och ungdomsarbete. Vår uppfattning är att de här frågorna i propositionen tarvar en del förbättringar.

Studiestödet

Enligt budgetpropositionen för 2012 är syftet med studiestöd att trygga försörjningen under studietiden och ska vara så dimensionerat att det stöder utbildning på eget initiativ och studier på heltid. Studiestödet ska utvecklas utifrån de utbildningspolitiska målen. Målet är ett tillräckligt stort och sporrande studiestöd som främjar planmässiga studier på heltid och kortare studietider.

Studiestödet är i dagsläget helt klart feldimensionerat, eftersom det helt enkelt inte räcker till för att ge heltidsstuderande en betryggande försörjning. Ett allför snålt studiestöd är inte heller ett incitament till studier på eget initiativ, snarare tvärtom. Den allmänna och fortsatta stegringen i bokkostnaderna ökar trycket på att indexbinda studiestödet. Priserna på tjänster, varor och livsmedel som man behöver för att leva har stigit rejält utan att de höjningar som hittills gjorts i studiestödet skulle ha motsvarat stegringen i de allmänna levnadskostnaderna. Det reella värdet på studiestödet har sjunkit med så mycket som 29 procent mellan 1992 och 2009.

Även i det fall att studiestödet förslår för bokkostnaderna är det helt klart att den återstående summan inte räcker till för normala levnadskostnader. Så mycket ljusare ter sig inte livet för studerande med maximalt studielån heller. Allmänt

taget lockar de skulder som heltidsstuderande drar på sig inte till studier på eget initiativ eller till studier på heltid. Ett studiestöd som räcker till är nödvändigt för att alla ska ha möjlighet att studera oavsett förmögenhet.

Men enligt regeringsprogrammet kommer studiestödet att indexbindas först den 1 september 2014. Där framhålls dessutom att kostnaderna för översynen av studiestödet inte överskrider de samhällsekonomiska positiva effekterna av revideringen. När regeringen nu en gång anser att de goda effekter som indexhöjningen får för samhällsekonomin är större än kostnaderna för översynen av systemet, skulle det vara rationellt att göra indexbindningen per omgående och underlätta för finländska studerande. Studiestödet bör indexbindas redan hösten 2012 och ändringen beaktas i budgeten. Sannfinländarnas riksdagsgrupp har lämnat in lagmotion LM 28/2011 rd om saken och väntar sig att den tas till behandling.

På de här grunderna bör finansutskottet beakta vårt förslag om ett budgettillägg på 4,4 miljoner euro för att indexbinda studiestödet. Dessutom behövs det en ingående analys av hur studiestödssystemet kan läggas om så att det uppmuntar till snabbare studier och hur inkomstgränserna fungerar.

Universitet och yrkeshögskolor

Att satsa på universitet och yrkeshögskolor är ett påtagligt sätt att inverka på hur vi vill att hela vår bildningsnivå och internationella konkurrenskraft ska se ut i framtiden. Både universitet och yrkeshögskolor måste garanteras tillräckliga resurser att upprätthålla och utveckla sin undervisning och forskning. Bara den vägen går det att säkerställa kvaliteten på vår inhemska akademiska forskning och att få fram högskoleutbildad arbetskraft för både privata och offentlig sektor i framtiden.

Universitet och yrkeshögskolor spelar en central roll för att generera innovationer och nya företag. Innovationer och företagsamhet kan sedan i sin tur bidra till en positiv samhällsekonomisk utveckling. Högkvalitativ forskning och kunnig arbetskraft kommer också att locka hit utländska företag. Den statliga finansieringen av universitet och yrkeshögskolor ska möjliggöra de högsta läroanstalternas fortsatta utveckling och därmed bidra till ekonomisk tillväxt och till att stärka bildningen och kulturen i Finland.

Regeringen verkar inte ha en orubblig tro på utbildningens värde, av det att döma att den vill skära i undervisningen och forskningen vid universitet och yrkeshögskolor. På de grunder som vi anför ovan bör staten axla sitt ansvar för att se till att universitet och yrkeshögskolor har tillgång till en adekvat offentlig finansiering. Vi föreslår följaktligen ett tillskott på 10 miljoner euro för att garantera att universiteten håller en hög standard. Till yrkeshögskolornas driftskostnader tar vi ställning i samband med behandlingen av RP 60/2011 rd.

Yrkesskolor

Statsandelen och statsunderstödet för yrkesskolornas driftskostnader har ökat med cirka 32,8 miljoner euro. Med hänsyn till yrkesutbildningens nuvarande situation är tillägget otillräckligt. En högkvalitativ yrkesutbildning utgör en av kunskapssamhällets grundpelare och därför behövs det en tillräckligt substantiell statsandel för att garantera tillgång till yrkesutbildning. Det förutsätter i sin tur en större statsandel för yrkesskolornas driftskostnader. Vi anser att regeringens förslag att öka det totala anslaget för yrkesskolornas driftskostnader med fem miljoner euro är mer än välkommet. Vi kommer att föreslå en ändring på denna punkt också i samband med behandlingen av RP 60/2011.

Allmänbildande utbildning

Lika villkor måste gälla i hela Finland för att garantera att den allmänbildande utbildningen håller hög kvalitet och för att garantera ett heltäckande gymnasienätverk. Det är ett klart tecken på

att finansieringen av undervisningssektorn inte är tillräcklig att grundskolor och gymnasier läggs ner och att klasserna blir allt större. Det är särskilt i glesbygden som de knappa anslagen leder till nedläggningar. Lika tillgång till grundskole- och gymnasieutbildning oavsett var man bor bör vara en rättighet och en möjlighet för varje finsk medborgare. Att skolor läggs ner betyder att vissa medborgare diskrimineras. Tillgången till god undervisning bör vara garanterad i hela landet. Adekvata anslag är ett absolut måste för en heltäckande och högkvalitativ allmänbildande utbildning för alla i hela landet. Vi anser att anslaget för driftskostnaderna för den allmänbildande utbildningen behöver höjas. Vi tar ställning till en ökning i samband med behandlingen av RP 60/2011 rd.

Fritt bildningsarbete

Det fria bildningsarbetet spelar en stor roll i att främja finländsk utbildning och kompetens. Regeringen har inte noterat vilken roll folkhögskolor, medborgar- och arbetarinstitut, sommaruniversitet och utbildningscentra för motion och idrott, som alla ryms under beteckningen fritt bildningsarbete, har spelat för att främja vår bildning och kultur. Vi vill lyfta fram de här läroanstalternas stora betydelse och förväntar oss att det fria bildningsarbetets fortbestånd garanteras genom adekvata anslag.

Kultur, motion och idrott och ungdomsarbete

För att främja finländsk kultur krävs det resurser, bland annat för att kunna driva bibliotek och museer. Människor i olika åldrar i hela landet behöver möjligheter att idka olika slag av motion och sport. Då måste det anvisas tillräckliga offentliga medel för att underhålla motions- och idrottsanläggningar och stödja olika slag av sällskap och föreningar.

Den ekonomiska situationen i Europa har försämrats oroväckande, med minskade arbetstillfällena som följd, och det drabbar inte minst arbetslösa unga. Vi måste omgående och kraftfullt ta tag i den ökade arbetslösheten och marginaliseringen bland unga. Ungdomsarbetet och ung-

Avvikande mening 1

domsverkstäderna är nyckeln till de problemen. Budgetanslagen för uppsökande ungdomsarbete och ungdomsverkstäder är klart otillräckliga. Anslagen behöver höjas för att de här sociala räddningsinsatserna ska få effekt och för att den ökade arbetslösheten och marginaliseringen bland unga ska kunna åtgärdas.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet tar in 4,4 miljoner euro i budgeten för att indexbinda stu-

KuUU 9/2011 rd — RP 59/2011 rd

diestödet, så som vi föreslår i vår lagmotion LM 28/2011 rd,

att finansutskottet i sitt betänkande föreslår/tar in ett uttalande om att det behövs en ingående analys av hur studiestödssystemet kan läggas om så att det uppmuntrar till snabbare studier och hur inkomstgränserna fungerar och

att finansutskottet ökar moment 29.91.51 med 10 miljoner euro för uppsökande ungdomsarbete.

Helsingfors den 11 november 2011

Ritva Elomaa /saf
Kimmo Kivelä /saf
Mika Niikko /saf

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Den avtagande globala tillväxten och Finlands framtid ställer särskilda krav på statsfinanserna. Vi kan inte skuldsätta oss i det oändliga. Det måste finnas ett trovärdigt alternativ till regeringens politik som innebär att vi skuldsätter oss med sju miljarder euro per år. Vi måste skapa förutsättningar för tillväxt överallt i hela landet. Vi har presenterat vår skuggbudget den 27 oktober 2011 där vi konstaterar att staten måste satsa särskilt också på forskning, innovation och kunskap samt utbildning i hela landet. Vi kan skapa ny tillväxt med hjälp av innovationer och tillväxtföretag och genom att specialisera oss på arbeten som kräver hög utbildning och särskild kompetens.

Våra framgångar såväl här hemma som ute i stora världen har byggt på kultur och på en högkvalitativ utbildning. De massiva nedskärningarna inom hela utbildningssektorn i nästa års budget äventyrar såväl forskning, utveckling som innovationer. De viktigaste resurserna för forskning och utveckling minskar med mer än 60 miljoner euro. Det är första gången som den statliga finansieringen minskar så massivt jämfört med året innan. De reducerade anslagen för forskning och utveckling gör det svårare att skapa ny kompetens till underlag för innovationer och tillväxt. Universiteten får se sina möjligheter att bedriva forskning på hög nivå radikalt kringskurna och försvarar ytterligare för dem att få tillträde till internationella forskningssektorer genom primärforskning.

Regeringen utfäster sig i sitt program att sörja för att utbildning, forskning och kompetens får tillräcklig finansiering. Men de pengar som universiteten får räcker inte till för att sköta alla nya uppgifter på ett betryggande sätt. Samtidigt urholkas möjligheterna för tillämpad forskning inom yrkeshögskolorna.

Centern motsätter sig inte att man minskar antalet nybörjarplatser i yrkeshögskolorna på de områden där det finns ett överutbud. De planera-

de nedskärningarna i budgeten är emellertid orättvisa med tanke på såväl de studerande och samhällsbehovet i stort som förutsättningarna för ett regionalt näringsliv och företagsamhet. När utbildningen koncentreras till vissa sektorer, men framför allt till vissa regioner, innebär det å ena sidan ett minskat utbud och färre möjligheter och å andra sidan en ännu bittrare kamp om studieplatserna.

Regeringen säger i sitt program och i sina utbildningsstrategier att vi ska vara världens kunigaste folk senast 2020. Ett sådant mål är omöjligt att uppnå om man ser på vägvalen i nästa års budget.

Gymnasienätverket i Finlands regleras genom statsandelar. Hittills har många kommuner fullgjort sin andel av utbildningsgarantin genom att erbjuda alla intresserade en gymnasieplats. Regeringen ger nu kommunerna en örfil för deras förebyggande arbete, alltså utbildningsgarantin. De ekonomiska villkoren kommer nu att framtinga gymnasienedläggningar. Det betyder att många måste gå i skola på annan ort. Det bäddar helt säkert för allt fler avhopp från gymnasiet och för att allt fler inte ens tänker söka in till någon utbildning.

Problemen med inomhusluften i skolorna har bara blivit värre de senaste åren. Multiplikatoreffekten gör att samhällskostnaderna för dålig luft inomhus är enorma. Fullmakten att bevilja understöd till läroanstalter för om-, till- och nybyggnad minskar i nästa års budget. Nedskärningen är brutal: från 36 till 5 miljoner euro. I cirka 1 300 skolor är behovet att sanera akut på grund av fukt- och mögelskador. Den finansiering som regeringen föreslår i budgetpropositionen räcker i praktiken till för att stödja 2—4 projekt. Situationen utgör en hälsorisk för elever, lärare och övriga anställda. Både elever och anställda kommer att uppvisa symptom när de utsätts för mögel och följden är att flera tusen barn utvecklar astma varje år. Renoveringsarbeten skjuts upp och den försummelsen betyder om-

kring 200 miljoner euro i kostnader för eftervård inom hälso- och sjukvården.

Vid de ca 350 läroanstalterna för fritt bildningsarbete, som medborgarinstitut och folkhögskolor, studerar över en miljon vuxna, unga och barn överallt i landet och även på mycket små orter. Dessa för alla lättillgängliga läroanstalter och deras filialer ger även de som har svaga ekonomiska resurser och annars dåliga förutsättningar att studera utanför hemorten ekonomiskt rationell och lönande undervisning. Studieprogrammen tar också hänsyn till grupper med särskilda behov. De som studerar blir allt fler, så det är tydligt att insatsvolymerna behöver ökas på alla nivåer. Det finns ingen anledning att skrota detta utmärkta system med sina kumulativa effekter på det sätt som nedskärning-

arna i nästa års budget skulle innebära. Genom denna utbildning kan man dels skapa förutsättningar för sådan vidareutbildning som behövs för näringslivet, dels även förebygga många mänskliga marginaliseringsproblem.

Kulturen sprids i regionerna i stor utsträckning tack vare regionala orkestrar, museer och teatrar. De nedskärningar som regeringen planerar för 2012—2015 raserar det regionala arbetet för kulturen totalt.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 11 november 2011

Inkeri Kerola /cent
Tuomo Puumala /cent
Simo Rundgren /cent